

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Булуй О. Г., к.е.н., доцент

Постановка проблеми. Розвиток аграрного сектора економіки в значній мірі обумовлюється рівнем його інвестиційної активності. Інвестиції розглядаються невід'ємним елементом науково-технічного процесу, інноваційного розвитку підприємств та їх переходу на прогресивні, високоефективні технології виготовлення продукції. Відтак, стимулювання відтворювальних процесів, які мають суттєвий вплив на подолання наявних негативних явищ в аграрній сфері та досягнення стабільного економічного зростання, безпосередньо пов'язане з формуванням та ефективним використанням власних та позикових джерел фінансування інвестиційної діяльності.

Інвестиційна діяльність стає вирішальним чинником формування та посилення конкурентоспроможності підприємств аграрного сектора. Активізація інвестиційної діяльності потребує дослідження існуючого стану фінансування інвестиційної діяльності за рахунок різних джерел, що дозволить розробити дієву систему організаційно-економічних та нормативних заходів.

Аналіз останніх досліджень. Останнім часом спостерігається зростання інтересу теоретиків та практиків до проблем формування інвестиційних ресурсів. Дослідження цієї проблеми знайшли відображення в працях Т. В. Майорової, Д. Г. Лук'яненка,

Б. В. Губського, О. М. Мозгового, В. Ф. Мартиненка, М. І. Кісіля, О. В. Ролінського та ін.

Результати дослідження. Слід звернути увагу, що під інвестиціями розуміють вкладення не тільки з метою отримання прибутку (доходу) або досягнення соціального ефекту, а й інші форми забезпечення розвитку і підвищення ринкової вартості підприємства, що знаходиться в процесі зростання суми вкладеного капіталу. Основним джерелом інвестування є дохід підприємства, за рахунок якого утворюється фонд нагромадження, що у свою чергу, умовно поділяється на фонд відшкодування і фонд відновлення. За рахунок цих фондів формуються валові і чисті (у їх складі) інвестиційні ресурси.

Джерелом чистих інвестицій є фонд відновлення, за рахунок якого формуються нові виробничі фонди. Вони менше валових на величину коштів, що спрямовуються з фонду відшкодування у вигляді амортизаційних відрахувань. Динаміка показника чистих інвестицій відбиває характер економічного розвитку країни на тому чи іншому етапі, тому що чисті інвестиції є вкладанням коштів у знову можливе виникнення таких макроекономічних пропорцій.

В сучасних умовах, через низьку інвестиційну привабливість аграрного сектора, основними джерелами фінансування інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств є власні кошти, а саме: амортизаційні відрахування; частина прибутку, яку спрямовують на виробничий розвиток; кошти від реалізації уживаних і ліквідації зношених основних засобів, а також нематеріальних активів; іммобілізована частина зайвих оборотних активів; частина портфеля довгострокових фінансових вкладень, які реінвестують у виробництво та ін.

Аналіз статистичних даних свідчить, що за рахунок власних коштів підприємств та організацій здійснюється переважна частина капітальних інвестицій. Так, їх частка у 2001 р. становила 61,1 %, а у 2011 р. – 42,2 %. Питома вага кредитів банків та інших позикових коштів у капіталовкладеннях в цілому в економіці Житомирської області за останні роки зросла до 38,0 % [1]. Проте, їх частка в інвестиціях у сільському господарстві значно менша, оскільки кредитні ресурси залучаються переважно у промисловість.

Серед власних джерел фінансування інвестиційної діяльності найбільш суттєвими слід вважати прибуток та амортизаційні відрахування. В економічно розвинених країнах, частка амортизації у загальному обсязі джерел інвестицій сягає 70–75 %. В Україні, за розрахунками окремих вітчизняних дослідників, вона становить 55–65 % [2, с. 64]. Для сільського господарства навіть таке значення виглядає досить оптимістично.

Дослідження взаємозв'язку між інвестиціями в основний капітал та фінансовим результатом від звичайної діяльності до оподаткування за період з 2001 роки свідчить про наявність суттєвого парного кореляційного зв'язку (0,82). Отримане значення свідчить, що з ймовірністю 99 % можна стверджувати, що коливання результативної ознаки на 82 % зумовлено змінами фінансового результату до оподаткування від звичайної діяльності.

Дійсно, прибуткове ведення бізнесу дозволяє частину доходу спрямовувати у інвестиції. Окрім того вища прибутковість господарської діяльності є додатковою гарантією для власників підприємства проте, що вкладені кошти будуть повернуті, а отже активізують інвестиційні процеси на підприємстві. В таких умовах зростає і інвестиційна привабливість аграрного бізнесу для зовнішніх інвесторів.

Натомість між інвестиціями в основний капітал та амортизацією спостерігається взаємозв'язку не виявлено. Коефіцієнт парної кореляції становить -0,38. Не статистично значимий рівень парної кореляції та її обернений взаємозв'язок свідчить, що амортизаційні відрахування у сільськогосподарських підприємствах не інвестуються в основний капітал. Можна припустити, що зростання інвестиційних ресурсів за рахунок амортизаційних відрахувань є обмеженим через недосконалу амортизаційну політику.

Отже, формування та використання інвестиційних ресурсів здійснюється у відповідності до нормативно-правового регулювання та економічного стану суб'єктів господарювання. Недосконала законодавча база не дає змоги ефективно використовувати

інвестиційні джерела, а незадовільний фінансово-економічний стан суб'єктів господарювання спричинив зниження інвестиційної привабливості підприємств та зменшення обсягів інвестиційних вкладень.

Висновки. Таким чином, ретроспективне дослідження формування інвестиційних ресурсів аграрного сектора дає підстави до таких висновків:

- інвестиційних процес забезпечується структурованою системою інвестиційних ресурсів;

- основним джерелом інвестиційних ресурсів є прибуток. Саме тому прибуток має бути перетворений на інвестиційний потенціал розвитку аграрного сектора. Головним стимулюючим інструментом використання прибутку в якості джерела інвестицій є забезпечення рентабельності господарської діяльності на рівні не меншому 10–15 %;

- для підвищення мотивації цільового використання інвестиційного ресурсу доцільним є перехід до амортизації тільки на нововведені та морально не застарілі основні засоби.

Перспективи подальших досліджень можуть проводитись у напрямку обґрунтування доцільності зміни норм відрахувань з огляду на оптимальні терміни використання основних засобів, а отже формування амортизаційних відрахувань у обсяг достатніх для відновлення основних засобів та стимулювання підприємства до реінвестування отриманого прибутку.

Використані джерела інформації

1. Статистичний щорічник Житомирської області за 2011 рік [Текст] / [за ред. Г. А. Пашинської]. – Житомир : Головне управління статистики у Житомирській області, 2012. – 471 с.

2. Юхновський І. Джерела формування інвестиційного потенціалу економіки України [Текст] / І. Юхновський // Галицький економічний вісник. – 2010. – № 4(29). – С. 61–67. – (проблеми мікро- та макроекономіки України).